

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre 10 frt — kr.
 Fél évre 5 „ — „
 Negyed évre 3 „ 50 „
 Egyes szám 5 kr.
 A lap eszlemléi részét illető minden közlemény fölött, Voevey-ház fölött, és a szerkesztőségbe bemenve küldendő.
 Előfizetési helyben
 TELEGGI K. LAJOS és társai, OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvkereskedésében a postahivatalok nyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
 Négy hasábolj poszt sorát 5 kr. Nagyból terjedelmű és többnapos hirdetések alkalmán a legolcsóbb árért vételek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.
 „Nyitólát”-ban megjelenő közlemény minden poszt sora 30 kr.
 Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHHEIMAN H. közv. iróházában is.
 Név nélkül vagy bármilyen titkú bejelentés közlésére nem vállalunk felelősséget.
 Kéziratok vissza nem adandók.

EGYEI
 legyik
 edik.

0,000 márka
 A szerencsének jobbkantál

December 12. és 13. n tartatik
 sorsjegyek eladása
 1. osztály 157,000 m. összegben. Ar 1. osztály 50,000 m. tesz s a 2-ikben 60,000, 3-ikben 80,000, 4-ikben 100,000, 5-ikben 100,000, 6-ikben 100,000, 7-ikben 100,000, 8-ikben 100,000, 9-ikben 100,000, 10-ikben 100,000, 11-ikben 100,000, 12-ikben 100,000, 13-ikben 100,000, 14-ikben 100,000, 15-ikben 100,000, 16-ikben 100,000, 17-ikben 100,000, 18-ikben 100,000, 19-ikben 100,000, 20-ikben 100,000.

UFMANN és SIMON
 a változó üzletet Hamburgban.
 Mindenemü
 vitást
 vállall, továbbá
 zongorákat
 közzvetit:
affer Sándor
 lakik Battyányi utca
 2554. sz. a.

„Nemzetközi tekintetből.”

(r. e.) Kényes nemzetközi tekintetből: vált lehetetlenné — ugymond a csángók ügyében beadott interpellációt illető válaszában kormányunk elnöke — hogy azon néhány száz embert áttelepíthessük Boszniából, a kiket ottan testvéreinknek nevezünk. Néhány száz ember, aligha többen, mint a hányat a nyomor s a nyomasztó viszonyok sulya kész kiáandorolni. . . . Magyarországból.

Eltekintve attól, miszerint kétes, hogy vajjon nem-e azon kényes nemzetközi tekintetből követelték, hogy a csángókat kormányunk kihasználni, nyomorogni és mostoha anyjuk, a gyűlölt Románia köténye alá visszasírti engedje — azt szeretnők tudni, hogy nem lennének-e valami módon egy kis jóakarattal felfedezhetők oly kényes nemzetközi tekintetek, a melyek p. o. gátat vetnének a lengyel zsidók bevándorlásának s a felföldi, pl. abanuj, árva, zemplémegei lakosság kívándorlásának?

És nevezetes ám az, mennyire felszaporodtak, mily gyakoriak a Tisza Kálmán dicsőségében uralkodó kormánya alatt azok a nemzetközi kényes tekintetek, a melyek Magyarországot korlátozzák természetes jogainak gyakorlásában s nemzeti akaratának érvényesítésében, de ehelyett el lehet mondandunk, hogy jelenleg egész politikai és társadalmunk nem áll egyébből, mint az idegen, miattunk akár nemzetközinek nevezhető nyomás előtt való meghódításokból.

Eltekintve attól, hogy nemzetiségeink, a szlávok, a románok és szászok (kikkel a — »P. Ll.« szerint — daczára, hogy az új adót s költségvetést nem szavazzák meg, ép most egyezkedik Tisza) és a horvátok garázdálkodásai is ilyen kényes nemzetközi alapon nyugosznak; hogy a t.-esz-lári ügy s a legújabb házassági javaslat elintézése is a nemzetközi jelleggel látszik bírni, ezen alap hazája Romániára nézve nem csupán csángó-kérdésben látszik szilárdabbnak lenni, mint reánk nézve, hanem egyáltalában minden más vele közös kérdésünkben, így olvassuk azon épek nem váratlan hírt, hogy a Vulkán-szoros ügye arómán határsértések bonyolalma szintén a Románia érdekében intéztetett el.

Milyen boldog, milyen hatalmas egy álladalom ez a Románia! Magyarországnál — a mi ilyen formán nyilván való — mindenestire hatalmasabb.

Azonban most jut eszünkbe valami! Az a körülmény, hogy Magyarország tulajdonképen hasonrangu alkatrésze egy monarchiának, a mely magát Európa egyik nagy hatalmasságának nevezi. De nagy hatalom-e az a monarchia, a melyre nyomást gyakorolhatnak a »kényes nemzetközi viszonyok« oly csekély, oly jelentéktelen kérdésekben is, a minők a csángó-ügy, vagy a Vulkán-szoros kérdése?

Csak nemrég olvastuk a kormánylapokban, hogy hadi állományunk fokozott létszámát s a sok költséget tulajdonképen nem egy párt, nem egy kormány, s nem is valamely politikai irány követeli meg, hanem európai állásunk s az európai egyensúly. Hát bizony keveset használ a monarchiának, vagy keveset legalább Magyarországnak, a midőn még leglényegtelenebb, ugyszólván házi ügyeit sem képes úgy elintézni, a mint önálló akarata és érdekei megkívánák.

Vagy nagyon ingó-bingó talajra épült tehát az osztrák nagy hatalmiság, vagy pedig megszűnik és örömet szűnik meg egy nagy hatalomhoz illő politikát követni, ha Magyarország, a monarchia azon részének érdekei igénylenék, a mely áldozatokat halmoz áldozatokra, hanem a közös sikerből (?), közös haszonból részre nem számíthat, sorsa csakis a folytonos kudarc, folytonos veszteség. Vajjon van-e oly társas-cség, a melyben az egyik fél a tejről leszedi a tejfölt másik

pedig nem kap semmit? De hát akkor mért kell nekünk egyúvé tartozni Ausztriával és mért kell túrnunk oly kormány garázdálkodásait, a melyeknek működése nem áll egyébből, mint abból, hogy folytonos meghátrálásokkal, folytonos kudarcokkal demoralizálja a nemzetet, hogy benne előlje a nemzeti büszkeség, az erély utolsó szikráját is!

Mintha csak ennek az önző és igazságtalan rendszernek irta volna meg Cicero, hogy »a kik az álladalom kormányához jutnak, azok Plato két szabályára ügyeljenek: elsöben, úgy viseljék szívükön polgártársaik javát, hogy összes eljárásukat arra irányozzák: önhasznukkal mit sem törődve; másodsor, hogy az álladalom összegéről gondoskodjanak, miszerint ha az egyik rész partolják, magukra ne hagyassanak a többiek.« De hát mit idézzük mi Cicero, akkor, midőn a kormány nem egyébb, mint egy szerencsésebb . . . Catiina?

Helpy Ignác beszéde

(Folytatás.) Egyszerre — vagy két évvel ezelőtt — mikor a t. pénzügyminiszter ur nagyon kezdett lovagolni azon kedvezésemjén, hogy helyre kell állítani az egyensúlyt az ordinariumban, azt ugy kezdte, hogy szimpán javaslatba hozta: dobjuk ki e néhány milliót a rendesből, helyezzük át a rendkívülibe. Ily módon t. pénzügyminiszter ur nagyon sok más rovatot is el tudok enyészteni. Így például emlékezni fog a t. előadó ur, hogy a kamatbiztosítási összegek egy időben a rendkívüli rovatban szerepeltek és nagy fáradságunkba került a pénzügyi bizottságot kapacziótálni, hogy ennek nincs értelme, mert ezt evről-évre kell fizetni, míg végre athelyeztük, de én sokkal tovább mehetnék, én bebizonyíthatnám s talán lesz szerencsem a költségvetési vita alkalmával ezt részletesen bebizonyítani, hogy nemcsak a rendes és rendkívüli rovatokra osztás mennyire fikció, de még a beruházási rovatokban is fogok idézni oly beruházásokat, a melyeket a világnak egy országban sem, de egyézerben a józan ész előtt sem lehet beruházásnak cizemezni. Hogy ilyen beosztás mellett ily nagy, ily szent cizélnak akarjuk tekinteni azt, hogy a rendes kezelésben el lesz érve az egyensúly, ez lehet igen hálás anyag arra, hogy odakünn a választók előtt diésekedjenek a maguk finansépolitikájával, de a törvényhozó testületben ebből komoly érveket kovácsolni nem lehet. (Helyeslés. »Ugy van!« a szelső baloldalon.)

Attérve, t ház magukra az adókra, nekem tulajdonképen külön véleményem támogatására elég volna hivatkozni arra, a mit az egyenes adókra nézve csak pár évvel ezelőtt ott arról az oldalról mondtak. Mondhatom, ebben az egész házban pártkülönbség nélkül, de sehohsem hallottam hangoztatni ez oly elesem, mint épen azon az oldalon Névszerint tudnám megnevezni: azon képviselő urakat, a kik ünnepélyesen kijelentették, hogy Magyarországon ez egyenes adókat emelni ez idő szerint nem lehet. (Igaz! Ugy van! a szelső bal oldalon. Mozgás és ellenmondás a jobb oldalon.) Ne védekezzenek ez ellen a t. képviselő urak, én megtalálom ennek okát, és ez az, hogy önk ezt akkor mondták, akkor jelentették ezt ki oly erélyesen, mikor arról volt szó, hogy nyugtassák meg lelkiismeretüket a miatt, hogy új fogyasztási adókat szavaztak meg. Ha most szóban lennének az indirekt adók, bátran ismételnének és bizonyára az elnök is azt a mondatot, hogy az egyenes adókat többé emelni nem lehet. — (Derülttség a szelső baloldalon. Ugy van!) És ha rövid idő múlva, a mint ezt a t. pénzügyminiszter ur exozéja alkalmával kitalásba helyezte, lesz alkalmá megint a hazának a fogyasztási adókról beszélni, majd akkor Köressy Sándor t. képviselő társam újból ki fogja jelenteni, hogy az egyenes adókat azonban emelni nem lehet. (Élénk derülttség. Ugy van! a szelső bal oldalon.) És ha sokan eszmétek, a kik általában tiltakoznak azon vezte ellen, hogy az egyenes adókat fokozzuk, még sokkal többen voltak azok, a kik egyenesen kiemelték, hogy az egyenes adók között pedig a földadóhoz nyulni pláne szentségtörés volna. És csakugyan, ha szétnéznék az országban, ha néznék, hogy mivel foglalkoznak az országunk legkiválóbb férfiai, gondolkozzó emberei, komoly társulatai, mindentűt azt látjuk, hogy azon töprenkednek, miként lehessen Magyarországon a pusztuló földbirtokot megmenteni. Hiszen alig telik el nap, alig van vita, a

midőn e teremben fel ne vettének az a komoly kérdés, hogyan lehetséges és mily módon megállapítani azt a rohamos pusztulást, a melynek hazánkban, különösen a középbirtokos osztály nekiindult. (Igaz! Ugy van! a szelső baloldalon.) És ily viszonyok közt a kormány megadja rá a választ. Azt mondja, megtaláltam az orvosságot, emeltem 800,000 forint a földadót. És ha ezt nyitlan kimondaná, még akkor érteném.

A legkégyetlenebb politika, ha azt nyitlan beismerik, hogy egy kormánynak van bátorsága megmondani azt, hogy: tudom, kegyetlen dolgot kívánok tőletek, de hát ezt az ország érdeke követeli, én másképen kormányozni nem tudok, akkor érteném. De a törvényjavaslatot nem ily alakban terjeszti elé a kormány és a pénzügyi bizottság többsége és valóban ez az, a mi felháborodásra igazítja az embert.

Miképen kezdődik ez a törvényjavaslat? Mindjárt az első szakaszban felhatalmazást kér a pénzügyminiszter arra, hogy a földadót 29 millióról 26 millióra szállítsa le, tehát oly törvényjavaslatot lép lépszólag az országgyűlés elé, mely a birtokosságra nézve kedvezményt foglal magában. Azután elhagyja azt a tárgyat, átmegey másokra és azután következik az igazí lényege a törvényjavaslatnak, a hol mondja, igaz, hogy a másik részben három milliót rak másrésztől. Kérdem tehát a t. miniszter urat, mivel akarják elhitetni, hogy enyhítés foglaltatik abban, hogy az egyik intézkedés három milliót elvesz, de a másik helyette hat milliót rak az adóköz vállára. Mi-ő alapja van azon földadó leszállításnak.

Azt mondja az előadó ur a jelentésében, hogy az előny abban áll, hogy miután községi pótdadók az egyenes adók után vannak kivétel, kevesbítettnek az alap, annak arányában kevesbülni fognak a községi pótdadók. (Derülttség; a szelső balon.) Ha itt van, t. ház, pl. egy száz tagu társaság, mely 50,000 forint tartozik fizetni évenként, kerdem, minő különbséget fog tenni erre a társaságra nézve az, hogy ezen összeget, 100,000 frt, vagy egy millió után kell-e fizetnie. Tehát merő fikció az egész.

C s a n á d y Sándor: Komédia! (Egy hang a szelső baloldalon: Tragedia! Derülttség.)

Helpy Ignác: És nem csak a rovatnál van a fikció, de keresztül van vive rendszeresen az egész törvényjavaslaton. Mert ugy látszik, hogy az előadó ur szem előtt tartotta azt, a mit minapában a miniszterelnök ur mondtott, hogy ime választások küszöbén nyujt be adóemelési törvényjavaslatot; az előadó ur tehát gondoskodott magáról és társairól, hogy midőn az adóról beszélnek, legyen kéznél valami edesség, melylyel enyhítse azon benyomást, melyet ez a választókra tesz.

A földadónál tehát nem azt fogja mondani, hogy emelkedett, hanem így fog szólni: lassatok minő nagy cizelokat érhetünk el ezzel a kormánnyal; eddig 29 millió volt, csak 36 millió lesz a földadó alap. Így pl. a házadóal szintén azzal kezdődik a törvényjavaslat, hogy míg ezelőtt a fentartási költségek fejében 15 százalék vonatot le az adóalpból, ezután 20 százalékot utneik le, tehát az adó, a ki ezt olvasta, ismét gratulál a kormánynak, hogy »derek dolog«. Igen, de azután következik az, hogy az így redukált összeg után sokkal több pótdadót fog fizetni, mint a mennyit fizetett eddig a nagyobb összeg után.

A harmadik osztály kereseti adónál szintén ezen hypokrizsiával kezdődik az intézkedés, hogy t. i. a 3—400 forint jövedelmű iparosok és kereskedők adója 10%-ban állapították meg, de azután következik egész zóme a kereseti adó alá vetett tömegeknek, mely 35%-kal sujtatik. Öszinte s méltó eljárás-e ez ez kormánnyhoz, egy országgyűlési többséghez? A mi az utóbbi, a kereseti adót illeti, mindnyájan tudjuk, hogy valamennyi adóemelés közt ez a legsúlyosabb, mert legaránytalanabb. Nehéz ez osztályban az arányosságot egy könnyen eltalálni, de olyan nagy aránytalanosság, mint nálunk e téren uralkodik, alig létezik bármely más országban. Vannak egyes tagjai ez osztálynak, statiszticze be van bizonyítva, kik ezen kereseti adó sulya alatt ész szerkeszkadnak, akárhány kisiparos és kereskedő van, ki azért volt kegytelen üzletet megszűntetni, mert nem volt képes ezt elviselni. Ezt nemcsak mi és a hírlapok mondják, hanem maga a t. miniszter ur is láthatja a zárszámadásokból. Hiszen ezen rovat, melynek terhét ő most fokozni akarja, az általa oly fényesen ecsetelt 1882. évben fél milliónyi hátraesést tüntet fel. Fél milliónyi kevesebb jött be, mint a mennyit ő maga elő irányzott, mindazon szigor daczára, melylyel az ő végrehajtói eljárnak. Nem bizonyítja-e ez azt, hogy az adóknak ezen nemét fokozni absolute nem lehet. (Ugy van! balfélől)

Első látszatra azt lehetne hinni, hogy legkevésbé súlyos és igazságtalan a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat vetett újabb jövedelmi adó. Mindenké azt hiszi, hogy ott, a hol sok pénz kezelnek, a terheket lehet a végtelenségig vinni. Pedig ebben nagy tévedés van. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok nemcsak azért vannak, hogy pénzt gyűjtessenek, azoknak más céljuk is van; csatornákat képeznek, melyekből táplálkozik az ipar és kereskedés. A t. miniszter ur dicsékedve említette fel azon gyárakat, melyek újabb időben keletkeztek. Ne méltóztassék hinni, hogy ez egyedül és kizárólag ama kedvezmények eredménye — bár elismerem hozzá járult ez is — de nem egyedül azon kedvezményeknek eredménye, melyekben a gyárak az új törvényben részesítettek. Hanem igen is közzönhetik létüket azon körülménynek, hogy ez idő szerint vannak nagy hitelintézetek, melyek ilyen nagy vállalatokat, szívesen támogatnak.

Midőn tehát mértéken túl terheljük ezeket, tulajdonképen sujtjuk az ipart, sujtjuk a produkciót, melynek kedvéért csak nemrég új törvényt hoztunk. (Helyeslés balfélől.) De igazságtalan magában véve is, mert alig van néhány hónapja, hogy ezen osztályra új adót vetettünk. Hiszen ott van az új adótörvény, melylyel azon kamatokat sujtjuk, melyek ez intézeteknél elhelyezett tőkek után befolyának. Hogy néhány hónap alatt egy objektumot kétszer sujtsunk adóval, az talán szintén unikum a parlamentek történetében. (Ugy van! balfélől.) Az előadó ur az imént elmondott beszédeben, mint jelentésében egy új argumentumot talált fel, ezen általa is elismert nagy nehézségnek kiegyenlítésére. Azt mondja, nagy előnye ezen törvényjavaslatnak az, hogy arányosítja a terheket. Hát kérem ez oly arányosítás, miutba valaki, a ki két terhes szekeret visz, a melyek közül az egyik csak annyira van megrakva, hogy az igavonó marháknak még elbírják, a másik pedig annyira túl van terhelve, hogy az igavonók nem bírnak tovább haladni, s előáll a gazda és azt mondja arányosítani kell, és mert szüksége van még egy harmadik szekér szénára is, akként osztja be a két szekeren levő terhet, hogy mind a két tőn egyenlő magasságban legyen a széná mi nek természetes következménye az, hogy az egyik sem bír tovább haladni.

Elismerem, hogy az arányosítás nagyon fontos az adópolitikában, de van ennél egy fontosabb arányosítás is, t. i. az, a melyre törekedni kell minden kormányférfinak, hogy meg legyen az állam és a magánpolgárok szükséglete közt az arány. (Ugy van! a szelső bal félől.)

Kétséget sem szenved, hogy egy fejlődő állam szükségletei a jelen korszakban folytonolyvást növekednek. Maga a civilizáció, a népek agglomerációja, a kisebb államoknak nagy államtettekkel való összeolvadása, hódítási vágy az egyiknél, vzgy a másiknál, kényserítik az államot nagy erőfeszítésre és nevelik a szükségleteket. De ne méltóztassanak elfeledni, hogy ezzel arányban növekednek az adózó polgárok szükségletei is, pedig az igazán böles és helyes adópolitikának az a feladata, hogy találja meg az arányosító mértéket az állam és az adózó polgárok szükségletei közt, mert elvenni az egyiketől az egész terhet, hogy a másikra rójuk, ez nem arányosítás. Ez nem pénzügyi politika. Ezt magyarázza meg a híres francia pénzügyminiszternek azon mondanása: »faitesmoi une bonne politique, et je vous ferai des bonnes finances.«

Nem kételkedem benne, hogy kormányunk is szeretné ezen mondatot realizálni, de ugy látszik, hogy felfogása szerint a fődolog mégis az, hogy meg legyen a teljes harmonia a kabinetben és a pártban, hogy a hatalom fenntartassék. Már pedig a harmóniára kétféle út van. Az egyik az, a mit a francia miniszter kijelölt, a másik az a melyet a mi miniszteriumunk realizál. Az egyik csinálni rossz politikát, a másik pedig rossz finansziát, s a harmonia teljes. (Derülttség a szelső bal félől.)

Előre tudom, hogy mint a multban hasonló esetben ugy ez esetben is a miniszter és a kormánypárt többi felszólalói azt fogják mondani: hiszen ezek régi dolgok, ezeket hallottuk, valahányszor adóemeléstről van szó. Természetes ez, mert az ellenzék mindig is minden országban bizonyítja, hogy a terhek már is elviselhetlenek. Erre természetesen csak azt lehet válaszolni, mint már csakugyan elviselhetlenek. De miként lehessen ezt bizonyítani, ha a miniszter ur és a párt ezt sehogys akarja látni. Ha rámtatunk a tömeges elszegényedésre, akkor azt mondja, ennek az oka nem az adó, hanem t. i. tudtak gazdálkodni, pazarlók voltak. Arról nem tehet a kormány, tanuljatok takarékoskodni. (Vége köv.)

Országgyűlés. Az adójavaslat feletti általános vitát folytatta tegnap a képviselőház, immár harmadik napja. Pártunk részéről Györfy Géza volt az első szónok, ki a javaslat ellen beszélt, melyet szomorú „karácsonyi ajándék”-nak nevezett. Herman Ottó azt fejtette, hogy a kormány és párta nem is képes egyáltalán helyreállítani az államháztartási egyensúlyt, mert a vitális tényezőket nem tartja markában, melyekkel a kibontakozás lehető volna. A javaslatot nem fogadja el. Prileszky Tádé utal arra, hogy más hatalmasabb országokban is van, még pedig jóval nagyobb kivándorlás, mint nálunk. Elfogadja a javaslatot. Somssich Pál, miután pár szóval Prileszkynek felelt, a javaslat ellen nyilatkozott, mivel nálunk az egyenes adók, nevezetesen a földadó, nagyobbak, mint más nyugati országokban s így tovább emelni nem lehet; és mert a javaslat megtámadja a tőkét. Statisztikai adatokat hoz fel a francia, porosz és magyar földadó összehasonlítása végett, ez utóbbinak rovására. Beszéde további folyamában többször hangsúlyozta a takarékoságot, mint a kibontakozás hathatós eszközét. Végül apostrophálta a házat, hogy, mint szóló, az se fogadja el a javaslatot. Midőn Somssich a deákpartii kormányokról, azok működéséről beszélt, Éles ennyit kiáltott közbe: „zakánymondobovári vasut!” Mire Somssich visszakialtott: „Nem becsületes ember az, aki engem ezzel gyanúsít!” A házban e miatt nagy zaj és zúgás támadt. Miután előbb Möriz Pál személyes kérdésben reflectált Somssich szavaira, felszólal Éles is, ki azt mondá, hogy ama vasut nevének nem sértés és gyanúsítás czéljából, hanem a végett említette föl, mert ama vasut egyike a legkevésbé jövedelmezőknek, melyek a Deák párt idejében létesültek. Követelte Somssichtól sértő kifejezése visszavonását, hivatkozván rá, hogy ez parlamentáris kötelessége. — Erre aztán Somssich is felszólalt, elvette Élesre vonatkozó nyilatkozatának sértő élet. A szabadelvű párt, sőt általában az egész ház körében Éles helyes magatartása általános méltatásra talált. Ot percznyi szünet után pártunk részéről még Ferenczy és Kiss Albert szóltak a javaslat ellen s végül Polonyi intézett interpellációt Pauler miniszterhez ugyanazon tárgyban, melyben Irányi a mult szombati ülésben már interpellált. Ezzel az ülés véget ért. Szólamra vannak még felírva: Orbán Balázs, Domahidy István, Prónay Dezső báró és Turgonyi.

Az új horvát bán. A király a következő legelső kéziratos bocsátotta ki: 1. Kedves báró Ramberg! Miután azon feladatokat, melyek végett Horvát- és Szlavonorságokba és az ezen országokkal 1881-ik évben egyesített, volt határőrvidékre királyi biztosommá kineveztem, immár teljesítve, magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt ezen megbízásról emellen felmentem, és sok éven át, úgy mint ez alkalommal is tett kitűnő szolgálatai által szerzett érdemei elismerésül Önnek első osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom. Kelt Gödöllőn, 1883. évi decz. 1-én. Ferencz József s. k. Tisza Kálmán s. k. II. Kedves gróf Kluen-Hedervary! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt Horvát-Szlavon-Dalmátorszagok banjává s egyszersmind az ezen országokkal 1881-ik évben egyesített, volt határőrvidék királyi biztosává ezennel kinevezem. Kelt Gödöllőn, 1883. évi december 1-jén. Ferencz József s. k. Tisza Kálmán s. k. III. Kedves Bedekovich! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére. Önt a Budapesten székelő központi kormányhoz tárca nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszteremmé ezennel kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában utolag megerősítem. Kelt Gödöllőn, 1883. évi december 1-én. Ferencz József s. k. Tisza Kálmán s. k.

A »DEBRECZEN« TÁRCZAJA.

A „szőke asszony“ dalaiból.

Meg volt írva a csillagokban
Hogy én boldogtalan legyek, —
Hogy az ötvnek egy pillanatján
Órók but, gyötrelmet vegyek
És mégis — én nem zúgolódom
Mert ha minden is elveszett,
Megmarad és dicser a siring
Rólad a szép emlékezet!

Soha sem az jut eszembe
Hogy mivé töl engemet, —
Hogy miattad egész élttem,
Ifjuságom oda lett.
Ó nem ez fáj, égő könnyel
Nem ez a mit siratok,
De azt, hogy már so se látlak —
És e miatt meghalok!

Gróf Vay Sándor.

Egy jószívű dráma-író.

(A „Figaró“-ból.)
(Folytatás.)
(Folyt. köv.)
— Mit felelné kegyed ily szavakra?
Mondja! Mit felelné?
— Nem tudom... Hagyjon békén!
szólt a fiatal hölgy egészen elpirulva...
Nincs arra szükség, hogy én előttem járva
ezt a jelenetet.
Berthelin kifakadt.
— És ha én mégis játszanám? Ha a magam
kedvéért játszanám...?
— Uram!...

Belföldi hírek. — Képviselőválasztás. Kecskeméten a felső kerületi képviselőválasztásnál Vámos Béla kormánypartii 357, Vaduay Andor antiszemita párti 339, és Halász Géza függetlenségi párti képviselőjelölt 160 szavazatot nyert. E szerint abszolút többség nem jövén létre, a kormánypartii és az antiszemita jelölt között pótválasztás lesz. — A radon a városi képviselőválasztás alkalmával 13 függetlenségi biz. tag választott meg.

Iparstatisztika.

— Iparosok figyelmébe. — Nagy fontosságú felvetel veszi kezdetét holnap városunkban. Az iparstatisztikai adatok jegyzetnek fel azon czélból, hogy Magyarország ipara, az országos kiállítás alkalmára teljes mértékben kitüntethető legyen minden tekintetben.

Oly sokszor és talán nem is méltatlanul panaszkodtak iparosaink helyzetük tühetetlen voltáról, hogy az alapos gyógykezelés megkezdése, továbbra halasztható nem volt. Ime, most a feljegyzések után, ki fog derülni, hogy mint is áll hát hazánk ipari viszonya s az adatok megfogják adni az utasítást arra nézve, hogy mely irányban, mi lesz a teendő.

Ugy a kormány mint a társadalom, sokat fog nyerni a hiteles feljegyzésekből, mert egy vezérirány lesz ez a jövő teendőire nézve. Ne gondolja senki, hogy valami adózási czél lappang a háttérben. Ezuttal nem. De ismerni kell az erőket és eszközöket, a melyekkel rendelkezünk, mert csakis így foghatjuk haszonnal értékesíteni a jó akaratu buzgalmat.

Arra nézve, hogy mit kell bevallani, álljanak itt a hivatalos kérdések:

- 1. Mi a rendes ipara (mestersége, vállalata, üzlete)? 2. Van-e üzletében üzlet-vezető vagy egyéb tisztviselő és hány? 3. Foglalkoztat-e segédeket és pedig összesen hány férfit? hány nőt? 4. Foglalkoztat-e állandóan munkásokat és pedig összesen hány férfit? hány nőt? 5. Foglalkoztat-e napszámítottakat és pedig hány férfit? hány nőt? hány fiút? hány leányt? 6. Van-e tanoncza és pedig 16 éven felül hány fiú? hány leány? 16 éven alul hány fiú? hány leány? 7. A felsorolt segédek és munkások közül dolgoznak-e a műhelyen, és pedig hány férfi? hány nő? hány 16 éven aluli fiú? hány leány? 8. Használ-e üzletében hajtó (mozgató) erőt (gőz, víz, szél, ló stb.) és minőt? 9. Alkalmaz-e üzletében munka-gépeket, példánl: szövőszéket, varrógépet, eszterga stb. minőt és mennyit?

Még inkább figyelmébe ajánljuk a közönségnek, a házilparra vonatkozó adatok pontos feljelentését.

Erre nézve felvetetnek a: háló kötés, varrás, fonás, juh-turó, bornyomó zsák, szalmakalap készítés, percz, beles-, kaiaes-, kenyer-sütés, háncs-ágy és szalmazsák fonás, sertés-és marha-hurka készítés, liba-koppasztás, — mint különböző iparágak.

Felvetetik itt is a munkások száma, továbbá, hogy mennyire tehető az évi jövedelem s hogy mikor, mennyi időben foglalkoznak vele?

Ujra hangsúlyozzuk, hogy itt csak a közérdek forog szóban és azért nincs mit eltitkolni.

A felvételt a mult november hó 30-ikáról fog jeleztetni.

„Minek nevezzetek?”

Ebben a korban, midőn annyi sok embernek kenyerre a — hajlongás, csuszás-mászás, bizony nem csoda, ha a társadalom általános betegségévé vált a rangkorság s ezzel együtt a czimre, czimezésre vagyas annyira köznyavalyává lón, mintha az épen csak erendőd bűneinek sorába számíttatnék.

— Igen, igen, én szeretem kegyedet!... én imádom! És ezt ujra mondom, mert kegyed azért adta Isten, hogy engem megérts, hogy az enyim legyen... Szeress engem, Jankám! Szeress, szerethetsz minden lelki furdalás nélkül!

— Önt okosabb embernek gondoltam. — Az voltam én, a meddig lehetett, más egyebre, de a test gyarló, szűk határa van az emberi erőnek; én nem olyan vagyok, mint a kegyed Ilkája!... E szóval megsértette Stell Jankát.

— Az én Ilkám oly nő, ki tudja, mi a kötelessége! — Meglehet, de oly nő nem létezik! — Nem! — Nem! Hamis, képtelen, lehetetlen egy nőnek olyannak lenni, mint a kegyed Ilkája. — Szinpadon... lehet. — Sem színpadon, sem a mindennapi életben.

— És én befogom önnek az ellenkezőt bizonyítani. — Godefroy asszony menni készült, de a drámairó visszatartotta.

— Janka! édes Jankám! ne tartsza a kétségbeesésbe! Ne vitakozzunk most a darabról; lehet, hogy úgy jó, amint kegyed mondja, lehet, hogy nem; én nem tudom azt most. Csak azt tudom, hogy kegyed kerül engem, hogy te engem a legboldogtalanabb emberre teszesz!

— Oh, nem kerülöm én önt, csak arra kérem, ne feledd, hogy nem vagyok szabad, férjem van... — Mit tartozik ide a kegyed férje? — De mégis... talán... — Most csak a mi kölcsönös szerelmünkről beszéljünk, Oh, ne tagadja ezt meg tőlem! Van mi közöttünk egy kapocs, oly kapocs,

Ha régi jó ösmerősök jönnek hosszú távollét után össze, s valamelyiknek a — külsején a hajdani viselettől eltűt változás tapasztalható, mindjárt azt kérdezi a másik: ugyan már hogy is mondjam neked, mi neked nevezzetek? Igen. Uj czimét kérdi a jó barát első meglepetési perczében is jó harájtól, s nem pedig azt, hogy nem vagy-e éhes vagy szomjas?

Társas köreink beszédei csak úgy hemzsegek a czimektől, a miket az udvariasság örve alatt oly hatalmasan szoktak kiczikorynzani, hogy a legtöbbször a beszéd fonalja is megakad miatta.

Sőt a csömöröség utózzák ezt a tulloyaliskodni akaró ujságírók is, nem mulasztván el soha legkisebb czimet felmenteni bizony nevéknél, hogy annak méltóságát minél inkább kinttessék, mintha becses nevek egyszerű megemléstése után senki se ismerné őket.

Régeiben, midőn a szavakat, nem arra használták, hogy azokkal a gondolatokat el-takarják, nem így volt ez. De hát annak már nem kell köpenyeg.

Ma a „kend“-től elkezdve, fel egész a „nagy-méltóság“ ig mind fényesebb czimre, magasabbnak látszó társadalmi polczra akar emelkedni a mások szemében, a nélkül, hogy bensőleg, vagy tettei által igyekeznék nemes-bülni. S mindez csak azért, hogy minél több embert láthasson maga alatt — képzeletben.

Ujabb időben szokása jött a „maga“ szó használata, a mit delnőnk hoztak divatba udvarlókival szemben. Ezekről ragadt tovább. Szép és gazdag nyelvünkben e szónak megszólító czimül használata művelt emberek közt faragatlanságra, vagy a pórnép majmolására mutat. Még a nyelvkezelés iránt jó érzelkek bíró közép is egymás közt inkább használja a „kend“, mint a „maga“ szót.

A nőkel szemben szünet a czimezés egyszerűsítése czéljából találtatott ki a „nagysád“ nevezet. Igy czimezik a nagyságos asz-szonyt és szobaleányát egyaránt — udvarlók. Elvitázhatatlan a „nagyságod“-ból erőszakolta ezt valami gyors képzelmű nyelvész. Ugy de, ha az illetőt, kit nagysádnak szólítunk, valóban megérdemli a nagyságod czimet, udvarlatlanság, tisztelatlenség annak a nehány betű-nek kimondásával fukarkodni; ha pedig nem érdemli meg: akkor csak gonyoljuk ezzel a czimvel. Igy aztán az alaposagot nélkülöző udvariasság a mi társadalmunkban a legtöbb nőt kigunyolja.

Régibb iratok között — de csak tudomásunk szerint — egyetlen adat van arra, hogy a nagyságod és nagysád szót felváltva használja Kornizs Ferencz várnagya, a ki urához 1651-ben febr. 2. urához levelet ír „két veres disznója“ kiadatásá végett. De ez az egy példa nem szentesítheti az uj divat helyességét.

Csak is ez a két szó az, a mit ujabbán a czimezés rövidítése végett használatba vettek, a „maga“ és a „nagysád“, amazt a nők a pórnép műveltségén meglopa hozták forgalomba, ezt a férfiak csinálták, mindkettőt nagy-on is — esetlenül.

Pedig hát ott volna az ujabbkori művelt társalkodó szótárába is beillő „ö n“ nevezet, a mit férfiakkal szemben mindig a kötelező udvariasság korlátai ezt bármikor használhatnánk, habár ez a szó nem dicsekedhetik is régi eredettel.

A nőkel szemben pedig a világ összes nyelvében sem lehetne találni szebb kifejezést, mint a „kegyed“, a mi a kegyet fogalmából származik, a mit az ősrómai hitrege is Gátría néven az istennők büvrkörébe emelt tisztelete jelöl.

Ez a rendes társadalomra szól. Ha választott, kinevezett vagy született nagyságokkal van közünk: azok iránt se vétünk, ha őket képviselő ur, miniszter ur, vagy

mely erősebb minden társadalmi köteleknel. Mi lélek en vagyunk egyek; a te lelket azért adta Isten, hogy engem megérts, hogy az enyim legyen... Szeress engem, Jankám! Szeress, szerethetsz minden lelki furdalás nélkül!

— És midőn Janka hivatkozott kötelességére, ezt felelte rá vissza Berthelin: — Szerethetsz, igen, lelki furdalás nélkül, mert a mi szerelmünket megteremkenyíti a munka, törvényesíti a siker! Meglásd, mily szép műveket teremtünk mi együtt, midőn majd beavatlak az én terveimbe s megosztom munkámat veled!... Most tudom már, mi hiányzott nekem: te hiányoztál! az imádot nő áldásos befolyása hiányzott! a te... Ezer szerencsése a mi jószívű drámairónknak, hogy nem tudta tovább folytatni, de meg azt sem tudta, mit beszél, — lyrai ömlengésének Godefroy asszony kurtán ily vetett végett;

— Szeretnék önnek hinni s nagyon büszke lennék, ha önnek a remekművek megteremtésében segíthetnék... de még eddig bizony nem tettünk valami nagy dolgot! — Azért kérem, mert eddig... Janka megint szavába vágott: — Oh, minden bizonynyal... Hauem előbb szeretném látni, hogy első darabom hogy fog sikerülni.

Berthelin elszántan nézett réá: — Csak ettől függ minden? — Ettől... és még valamitől... Mert utóvégre is... — Szót se tovább!... Mejjünk vissza Párisba. Ha hét mulva színpadra kerül Hubert Ilka.

— Valóban hat hét mulva hirdették a szin-

gróf ur czimezzük. Kiemelkedésöknek ugy is ez a valódi megnevezése.

De hat egy tollvonással nem állíthatjuk meg a világ kerekének forgását.

Csak gondolatébresztőül vetettük papírra a fentebbi gondolatokat. Gondolkozzanak felette azok, a kiket érdekel.

Sok emberen túl ugy is — a nagyság átka.

A háziipar városunkban.

— Harmadik közlemény. — A műves háziipar, melyet kétségtelenül ugy kell tekintenünk, mint a népies háziipar fölött állót, mint már említém is, sokkal nehezebben lehetven elsajátítani, ennek érdekében az iskolák és külön tanmühelyek felállítása volna a legszükségesebb, mint a hol a művelés alá veendő iparág kezelésére szükséges ismeretek nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is közöltetnének a tanulni vágyókkal.

Ilyen ugynevezett háziipari iskolák és tanmühelyek az ország számos, kisebb-nagyobb városaiban léteznek, de tudtommal Debreczenben nincs, s még a népiskolákban sem fektetnek erre súlyt, a minék elhiszem, meg is van a maga természetes oka, mert ily nagy városban a főczél, a felsőbb iskolák számára előkészíteni a növendékeket és nincs egyetlen egy oly intézetünk, a hol a hétköznapi életben a mindennapi kenyeret saját kezével megkereső egyének gyakorlati nevelése volna a főczél.

Van tudomásom arról, hogy a földműves iskolában, a tanuló foglalkoznak kosárfonással, de tekintetbe véve azon körülményt, hogy ezen iskolának helyből alig van növendéke, a realis eredményt semmi tekintetben nem vehetem számitásba. De nem is lehet ezt az iparágat különben sem helyesen tizni eredménytel, mert a szükséges anyagnak csaknem teljesen hiányában vagyunk.

Értesítém, de meg láttam is, hogy egyik-másik népiskolánkban a szalmafonás rendszeren tanítatik. Azt már nem mondhatom, hogy erre nincs meg a szükséges anyag, mert csekély gondoskodás után, alig szóbajöhető árért, 5—6 hónapra egész könnyű szerrel be lehet szerezni a könnyű anyagot s így a tanítása eredménytel és haszonnal járhatna.

Egyik szakemberünktől hallottam, hogy a biharmegyei kis Henczida községe, évenként 8—10 ezer forintot vesz be a szalmakalapokért, az pedig nem ujság, hogy a nánási és bősörményi készítésű szalmakalapok, az itt nagy kelendőségnek örvendett florenti kalapokat a piacról mondhatni végleg leszorították s ha férfiak egy kicsit alább hagyának a hiusággal e czikk oly élénk kereseti iparágat képeznék, mely tekintve olcsóságát, czelszerűségét és jóságát, olcsó ára dacára egy vidék háziiparának adhatna hatalmas lendületet.

A szalmaipar tanítását mulhatatlanul be kell hozni iskolánkba, a kötelező iskolabjárás mellett igen könnyen elsajátítható az, s egy ehez értő egyén felváltva adhatná meg belőle az oktatást s midőn a leánygyermek kikerül iskolából, viszen magával egy biztos kenyer kereseti ismeretet, mely legrosszabb esetben a családi élet százele szükségesleteiből többet tudna könnyedén fedezni.

Hasonlóképp állának a gyékényfonással.

Tessék bárkinek figyelemmel kísérni he-tivásárosnapokon a czeplődúcza, hogy mily nagy keresletnek örvend a bajomi és más biharmegyei, sárreiti falukból idehozott gyékény és egyéb e fele czikk. Nem tu onzuk, ha 15—16 ezer forintra tesszük a forgalmat s nagyon könnyű kiszámítani ebből az anyagi hasznot.

Vajon nem volna-e lehető, Debreczenben állandó foglalkozási tárgya tenni a gyékény fonást? Min mulhatik az? Hogy nincs rá anyag, épen nem indok, mert hisz a sárret

lapok Hubert Ilka első előadását (vig-játék 4 felvonásban); a hirlapok pedig igen érdekes részleteket közöltek a férjes írónőtől. Berthelinről alig szóltak pár szót, mert személyesen felkereste a színházi tudósítókát s felkérte őket, hogy az ő nevet hallgassák el, mert ő jóformán nem dolgozott a darabon semmit; s egész érdem Stell Jankáé.

A főpróba nagyon kedvező előjelekről biztosított. Többen ott voltak, a művészek barátai, rokoniak közül s hirlapírók... és ez a válogatott közönség egészen el volt ragadtatva az uj darab által.

— Gyönyörű! — Pompás! Egészen eredeti! A nevelőnek nagyszerű szerepe van... A Glivessel való jelenet nagyon hatásos!

Stell Blanka páholyában haligatta, ugy vert az iftu nő szive a boldogságtól! Legkivált az utóbbi nyilatkozat tetszett neki. E jelenet volt az, a melyet az isle-adami erdőben eljátszottak előtte, mire ő csak ennyit mondott: „En ismerem kötelességemet!”

Mikor e szavaknál felzúgott a tapsvihar, Stell Janka édes felindultságában majd elájult, Berthelin karjaira, ki mellette ült a páholyban.

A drámairó fogta fel. — Boldog kegyed? kérdé, fülébe sugva. — Oh, nagyon... nagyon boldog vagyok!

— Igazam volt igazat? — Igen... igen volt. — Nem tesszünk majd egy kivándorlást Isle-Adamra?

— Igen... később. — Az előadás után, mindjárt? — Igen!

(Folyt. köv.)

közel van ide. De mi is fizetik s var bért, is vétele mel fejthetünk ki senki ke reczen ki... És it hogy nemil hát ha me nek is, mi eshető. Me nek közv faktoror czt és for tességes ha ipar művel Ezek segetetik munkásokon azonnal at megnyelil val az egé kei. Ily próbát, bu kintben s lag intézke Nürnt vetitő van, veleznek — árasztják a delmi piac zikket, a h ez lesz kis bergbe mint 2 n kent.

Egy o ugyan nem járást, mint a mely 12-3 bizonyosság járást. Hoss és mondhat bizhatik be hogy e kis társaimat E müs és feltalál

Az id roid“ a fér szer lénye tokba van. A to van erősit felfogeszit don“-fele hogy a fes más válto huzódhatik don“-fele vegehez k kifeszitve, keszült en mennek ke bal szilárú darabnak kerébe k hajszálak alkalmasz szerűség k dottak uta hogy a m gőnek nyo a legnek folytán.

A ré lások van nak bevon sege beha A m alatt, két latható A loabzó id sebbik a s szőlő. A gyobik t megerősit (n) kisel beu mozg Az (g) láthat gathatók. Hog zás által, a m alkalmazu távolitjuk óvatosan A

Egyedül HOLVAY GYULÁNÁL Debreczenben

a nagy-templom mellett.

Karácsonyi- és újévi ajándéknak

családok és iparosok számára a legzelelszerűbb egy jó

VARRÓGÉP

Központi varrógép raktáramban az elismert legtekélyesebb, legújabb, diszesebbnél-diszesebb kiállításban érkezett varrógépeket tisztelettel ajánlom a t. cz. közönségnek — **részletfizetésre** is.

HOLVAY GYULA,

a központi varrógépraktár tulajdonosa Alapított 1866-ban.

Figyelmeztetés! Házalók és ugynevezett ügyönkök, melyek varrógép ajánlásánál csak is a vevők rovására élőködnek, tüzetlemből ki vannak zárva és tisztelettel kérem minden t. varrógép vevőt ezek mellőzésével raktáramat szerencsételtetni.

Üzleti értesítés.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki t. közönségnek becses tudomására juttatni, miszerint bárány-utczai 2377. szám alatti saját házuknál

a zsirolvasztást megkezdtem, hol a legtisztábbban kezelt zsir nagyban és kicsinyben mindenkor kapható és megrendelhető.

Ezenkívül főpiacz, a reform-templom melletti saját házuknál levő **üzletben**, minden a hentes üzlet körébe vágó **husnemiek** nevezetesen: finom füstölt és páczolt **sonkák, sós- és paprikás szalonná, továbbá: szalámi, kolbász, szalvaládé** stb. stb. kitünő minőségben és jutányos ár mellett folyvást kapható.

Vidéki megrendelések azonnal teljesítettek.

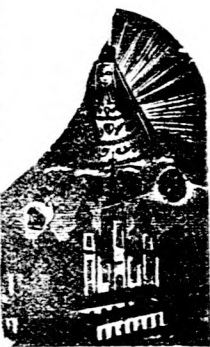
A t. cz. közönség pártfogását kérve — vagyok

Tisztelettel:

Somogyi Imre.

Mária-celli GYOMOR-CSEPPEK,

jelés hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmait ellen,

felőlmulhatatlan az étvágyhiány, gyomorgyengeség, rossz szagú lehellet, szelek, savanyu felbúfogatás, köhika, gyomorhurut, gyomorégés, huykőképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, fofajás (ha az a gyomortól ered), gyomorgörcs, székszorulás, a gyomornak túterheltsége étel és ital által, gilisztá-, lep- és mój-, betegségek, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használat utasítással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Rotschnek E., Göltl N és Tamásy B. urak gyógyszerüzletében, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerüzletében és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Karoly,

az „Orangyalhoz” czimzett gyógyszerüzletében Kremzierben, Morvaországban.

Valódi különleges gyógyszer Radlauer gyógytáraé

A TYUKSZEM ELLEN.

Fagyások, bőrkeményedések ellen ezer szeresen bebizonyított **gyógyszer**, melynek jó tékony működése a legrovidebb idő a'att **győ keres javulást** eszközöl rákenés után.

Karton, üveggel, ecsettel ára 50 kr. 2.) A Radlauer-féle **hatásosnak elismert fertőtlenítő, frissítő, szoba levegőt tisztító szere.** Ajánlva több egyetemi tanártól, így Dr. Reklam Lipcsében, Dr. Nussbaum egészségügyi tanácsos, Dr. Gietl Münchenből, Dr. Niemayer, a berlini gyógyszerész egylet elnöke, Dr. Rokitocky tanár. Mindenik úgy ajánlja, mint a legjobb szoba-illatszert. Egy üveg 70 kr. Kapható: Radlauer gyógytára Pozeben. Debreczenben Dr. Rotschnek V. Emilnél.

Főnyeremény eseti. Szerencse-jelentés. A nyereményekért kezskedik az állam.

Meghívás Hamburg állam által biztosított nagy pénz-kisorsolás nyeremény-esélyein való részvételre, melyekben 9 millió 620.100 márkán felül okellenül nyeretik.

Ezen előnyös pénz-kisorsolás tervszerűleg összeállított nyereményei, melyek csak 100,000 sorsjegyből állanak, a következők t. i.

A legnagyobb nyeremény esetleg 500.000 márká	
1 nyer. 300,000 márká	253 nyer. 2,000 márká
1 nyer. 200,000 márká	6 nyer. 1,500 márká
2 nyer. 100,000 márká	515 nyer. 1,000 márká
1 nyer. 90,000 márká	1036 nyer. 500 márká
1 nyer. 80,000 márká	60 nyer. 200 márká
2 nyer. 70,000 márká	63 nyer. 150 márká
1 nyer. 60,000 márká	290020 nyer. 145 márká
2 nyer. 50,000 márká	3450 nyer. 124 márká
1 nyer. 30,000 márká	90 nyer. 100 márká
5 nyer. 20,000 márká	3950 nyer. 94 márká
3 nyer. 15,000 márká	3950 nyer. 67 márká
26 nyer. 10,000 márká	3950 nyer. 40 márká
56 nyer. 5,000 márká	3950 nyer. 20 márká
106 nyer. 3,000 márká	stb. össz. 50,500 nyerem.

mely nyeremények néhány hónap alatt hét osztályban okvetlen huzatni fognak.

Az első nyereményhuzás hivatalosan állapított meg, melyhez

egy egész eredeti sorsjegy csak 3 frt 50 kr. egy fél eredeti sorsjegy csak 1 frt 75 kr. egy negyed eredeti sorsjegy csak — 85 krba kerül. Ezen, az állam által biztosított sorsjegyek (nem pedig tiltott igérvények) az összeg bérmentes beküldése mellett még a legtovábbi vidékekre is szétküldetnek általam.

Minden érdekelt, eredeti sorsjegyek mellett tölem az állam czimerével ellátott eredeti játéktérvet díj nélkül kapja meg, valamint huzás után a hivatalos nyereményjegyeket minden felszólítás nélkül.

A nyeremény kifizetése és szétküldése általam közvetlenül eszközöztetik a résztvevőkhöz pontosan és a legszigorubb titoktartás mellett.

Bármily megrendelés egy egyszerű postautalványon vagy ajánlott levéllel tethető. Forduljanak tehát megrendelésekkel bizalomteljesen.

f. é. december 12-ig
Hekscher Sámuel
bank- és váltóüzletéhez Hamburgban.

Tekintetes ur!

Több éven át súlyos lázbajjal egybekapcsolt gyomor-hurut bajban szenvedvén, daczára az orvosi segélynek annyira lefogytam, hogy már alig voltam képes lábaimon állni. — Ekkor végre, daczára az ugynevezett ajánlott egyetemes nevek iránti ellenszenvemnek szántam magamat, meghoztatni az ön Dr. Róza-féle életbalszámját, melyet azután utasítás szerint használték. Nyolcz napi használat után étvágyam ismét megjött, s 8 nagy palaczknak az elfogyasztása után egész-ségem tökéletesen helyre állott. Minden ember, a ki csak ismer, nem győzök eléggé csodálkozni jelenlegi jó kinevezésem, ennek következtében kedves kötelességemnek tartom onnek kitünő gyógyszerért legbensőbb köszönetemet fejezni ki, s igyekezni fogok azt minden hasonló bajokban szenvedőnek a legmelegebben ajánlani. — Az ellen nincs semmi kifogásom, ha ezen soraim, mind a mellett is nemem kiírása nélkül, a közönség elé bocsátja. Minátn pedig ezen Dr. Róza-féle életbalszámot mint házi szert, mindig a használ óhajtom birni, ezekből felkerem utánvét mellett 16 palaczknak a szives megküldésére, maradván teljes mély tisztelettel

J. W. cs. kir. főhadnagy

a 8-ik tábor tüzérezredben, Nagy-Szebenben.

T. Fragner ur!

Felkérem, hogy nekem posta útján a mellékelt 10 frtért tíz üveg Dr. Róza-féle életbalz- számot küldeni sziveskedjék. Egyidejűleg szabad legyen tudatom, hogy ez orvos-ág a legkitün- nöbnek egyike, mert három hónap használat alatt gyomorfájdalmakat nem érezek, mely beteg- ségben pedig már tíz év óta szenvedtem. Továbbá nömet, ki májjaiban évek hosszú során át szenved, teljesen meggyógyította, gyermekeimet pedig az itt annyira járványos láztól óvja meg. Fogadja uralom tiszteletlen kifejezését, s maradtam Masalsky Kázmér, a vasuti munkálatok fel- ügyelője Alexinatzban (Szerbia)

Gyors és biztos segély a gyomorbajok és annak következményei ellen.

Az egészség fentartása

egyedül csak a jó emésztés fentartása s előmozdítása alapvizk, mert a jó egészség és a testi és lelki cspégnek ez az alapfétele. Az emésztés szabályozása, a kellő vervegyítés előlérsére, a megromlott és hibás veralkatrészek eltávolítására a leg- jobbnak bizonyult háziszer, a már évek óta ismeretes s közzéadott

Dr. Róza-féle életbalszam.

Mely a leghasznosabb s a leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a legnagyobb gondtal ké- szítve, teljesen megbízhatóan a legjobbnak bizonyult emésztés bántalmaknál, nevezetesen az étvágyhiány, a savanyu felbúfogatás, a puffadás, emelygés, has- és gyomorfájás, a gyomorgörcs, a gyomornak étellel túterhelése az elnyálkásodás, a vértörődés, aranyeres bántalom, a női betegségek, bélbajok, a raszkör és lépkörnal (emésztési zavarak következtében) az emésztés összes működésére életkötőleg hat, tiszta és egészséges zavarak következtében a testnek előbbeni erje és egészsége ismét megadatik. Ezen kitünő hatással fogva tehát ez már is a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb népi házi gyógyszerre vált s általános elterjedésnek örvend. 1 palaczkkal 50 kr., dupla üveggel 1 frt.

Több ezer elismerő s dícsérő irat van kitéve szives betekintés végett. Brmentett megke- resesekre utánvét mellett mindenható megküldetik.

Óvás!

Minden kellemetlen félreértés kikerülése végett felkérem a t. cz. vevőket, mindenütt ha tározottan csak **Dr. Róza életbalszámát** kéni **Fragner B. gyógyszerüzletéből Pragaban** mivel azt tapasztaltam, hogy némely helyen a vevőknek, ha csak egyszerűen életbalszámot ker- nek, s nem teszik hozzá, hogy **Dr. Róza-féle életbalszámot**, akármilyen hatás nélküli keverék lesz adva.

Valódi **Dr. Róza életbalszam** kapható a foraktárban: **Fragner B. gyógyszerüzletében** „zum schwarzen Adler“ **Prága** Kleinseite, a Spornergasse sarkán 205. sz. s az alább felsorolt raktarakon:

Debreczen: Göltl N és Rot-chnek V. Emil gyógyszer., **Budapest:** Torók J. gyógyszer., továbbá kapható: **Baán, Bonyhád, Bozovics, Eger, H.-Beeskerek, Gyöngyös, Kadarkút, Kaposvár, Karansebes, Késmárk, K.-Szeben, Komárom, Lugos, Makó, Malaczká, H.-M.-Vásárhely, Miskolcz, M. Óvár, Pozsony, Retsag, Sz.-Fejérvár, Sarcaz, Szeged, Temesvár, Szabadka, T.-Ujjak, N.-Szombat, S.-A.-Uj- hely Vág-Sellye, Versecz, Zala-Egerszeg.**

Minden gyógyszerüzlet, valamint a fúszkereskedések legnagyobb része raktáron tartja ezen élet- balszámot. — Ugyanitt kapható még:

Prágai egyetemes házikenőcs,

biztos és kipróbált szer gyuladások, sebek és daganatok gyógyítására. Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, terjedése és keményedésénél, a gyer- mek elválasztásánál genyedésnél, vérdag natoknál, genyifakadásoknál és pokolvárnál; körömmé- regnél a kezén, vagy lábán; keményedéséknél, duzzadásoknál, mirigydaganatoknál, szalonnadag- nál, holttestemél, köszvényes és csuzus daganatoknál; időlege- csukló-lábnál a láb, terd, kez és csipőkben; ficamodásoknál; a fekvéstől kisebesedéstől; kipállott láb- és tyuk-zemre; feltört kezek- és somorforma cserepedésnél; rovarcsipek által okozott daganatoknál; régi, vagy genyedő sebeknél; rákos daganatoknál; feltört lábáknál, csontthartya gyuladásnál, stb.

Minden gyuladás, daganat, keményedés, duzzadás a legrovidebb idő alatt gyógyítatik, a hol azonban már a genyepződés beállott, a daganat a legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felsziva és meggyógyitva lesz.

25 és 35 kros szelenczkében. Fül-balszam. A legkipróbáltabb és számos kísérlet által mint legmegbizhatóbb szer ismeretes a nehéz hallás meggyógyítására, s a teljesen elvesztett hallás visszaszerezésére. Egy palaczkal 1 frt.

ESTRAGON-MUSTAR

palent csomagokban. SCHMIDT VIKTOR ÉS FIAL.

Bécsi különlegesség

legjobb belföldi márká 1/8, 1/4, 1/2, kil üve- gekben; csak védjeggyel ellátott valódi ké- szítmény kapható minden fúszér- és csemege- kereskedésben.

Tüdőbetegeknek

és szédülési bántalmakban szenvedőknek sat. oly szer ajánltatik, mely rajtam és ezer más egyénen segített. Kérdésekre szivesen válaszol **Rössner Tivadar, Lipcsében.**